

Ενότητα Χάρτες	Φύλλο εργασίας Οι έννοιες «γεωγραφική» και «σχετική» θέση	Τάξη Β' Γυμνασίου
--------------------------	--	-----------------------------

Όνοματεπώνυμο..... Τμήμα..... Ημερομηνία.....

Σκοποί του φύλλου εργασίας

Να μάθω

- Με ποιους τρόπους προσδιορίζονται η σχετική και η γεωγραφική θέση.
- Ποια είναι τα πλεονεκτήματα κάθε θέσης.
- Σε τι διαφέρουν η σχετική και η γεωγραφική θέση.

1^η άσκηση : Προσδιορισμός της θέσης του 8^{ου} Γυμνασίου Βόλου

Στο παρακάτω σύνδεσμο θα βρείτε τον χάρτη της περιοχής που βρίσκεται το 8^ο Γυμνάσιο Βόλου. Το Γυμνάσιο σημειώνεται στον χάρτη με έναν σταυρό.

http://users.sch.gr/fonbat/xartis_8_gym.jpg

Συνεργαστείτε με την ομάδα σας για να προσδιορίσετε με τους δύο παρακάτω τρόπους τη θέση του Γυμνασίου.

1ος τρόπος: Η σχετική θέση

Προσδιορίστε τη θέση του Γυμνασίου ως προς τρία άλλα στοιχεία του χάρτη, όπως το στάδιο, το βοηθητικό και τον λόφο της Γορίτσας. Αυτή είναι η σχετική θέση του σχολείου. Χρησιμοποιήστε για τον προσδιορισμό λέξεις όπως «κοντά», «μακριά», καθώς και τα τέσσερα σημεία του ορίζοντα. Σημειώστε τα αποτελέσματα των παρατηρήσεών σας:

.....
.....
.....

2ος τρόπος: Η απόλυτη θέση

Παρατηρήστε τα γράμματα και τους αριθμούς που βρίσκονται στα τετράγωνα του χάρτη, κατακόρυφα και οριζόντια. Με τη βοήθειά τους προσδιορίστε τη θέση του σχολείου και σημειώστε την παρακάτω (πχ Β2). Αυτή είναι η απόλυτη θέση του σχολείου. Το 8^ο Γυμνάσιο Βόλου βρίσκεται στο τετράγωνο .....

Συζητείστε τα ευρήματά σας στην τάξη.

2^η άσκηση : Προσδιορισμός της θέσης του Βόλου

Στον παρακάτω σύνδεσμο φαίνεται ο γεωμορφολογικός χάρτης της χώρας μας.

http://e-geografia.eduportal.gr/geo-e/ged12_gr-cities-epineia/gr_cities_epineia.kmz

Από το μενού «Προβολή» ενεργοποιήστε την εντολή «Πλέγμα».

Εργαστείτε ανά ομάδες και προσδιορίστε με τους δύο παρακάτω τρόπους τη θέση του Βόλου.

1ος τρόπος: Σχετική θέση

Προσδιορίστε τη σχετική θέση της ως προς τρία άλλα στοιχεία του χάρτη, όπως άλλες πόλεις, Σημειώστε τα αποτελέσματα των παρατηρήσεών σας:

.....
.....
.....

2ος τρόπος: Απόλυτη θέση

Με τη βοήθεια των γεωγραφικών συντεταγμένων που φαίνονται στον χάρτη, προσδιορίστε τη γεωγραφική θέση του Βόλου και σημειώστε την παρακάτω (π.χ. η Αθήνα έχει 38° βόρειο γεωγραφικό πλάτος και $23^\circ 40'$ ανατολικό γεωγραφικό μήκος). Οι γεωγραφικές συντεταγμένες του Βόλου είναι .....

Η θέση μπορεί να προσδιοριστεί με δύο τρόπους:

1. Σε σχέση με κάποιο άλλο επιλεγμένο στοιχείο του χώρου (το οποίο χρησιμεύει ως σημείο αναφοράς), οπότε η θέση ονομάζεται **σχετική**. Για τον προσδιορισμό της σχετικής θέσης πολλές φορές χρησιμοποιούμε τα σημεία του ορίζοντα.
2. Με τη χρήση κάποιου συστήματος αναφοράς (π.χ. αλφαριθμητικό, καρτεσιανό κτλ.), οπότε η θέση ονομάζεται **απόλυτη**.

Όταν ως σύστημα αναφοράς χρησιμοποιείται το σύστημα των γεωγραφικών συντεταγμένων, δηλαδή το γεωγραφικό πλάτος και το γεωγραφικό μήκος, τότε προσδιορίζεται η **γεωγραφική θέση** (στίγμα ή συντεταγμένες σημείου). Η γεωγραφική θέση γράφεται σε μοίρες, πρώτα και δεύτερα λεπτά της μοίρας. Επίσης, όσον αφορά το γεωγραφικό πλάτος, επισημαίνεται αν είναι βόρειο ή νότιο και, όσον αφορά το γεωγραφικό μήκος, αν είναι ανατολικό ή δυτικό.

ΣΧΕΤΙΚΗ ΘΕΣΗ	ΑΠΟΛΥΤΗ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΘΕΣΗ
<ul style="list-style-type: none"> • Το σπίτι μου είναι το τρίτο μετά το φαρμακείο του κυρίου Πέτρου, προς την πλευρά της εκκλησίας. • Το Λιτόχωρο είναι κτισμένο στους πρόποδες του Ολύμπου. • Η Άμφισσα βρίσκεται βορειοανατολικά της Πάτρας. • Θα σε περιμένω στις έξι, μπροστά στον σιδηροδρομικό σταθμό της Θεσσαλονίκης. • Η Ελλάδα βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της Ευρώπης.	<ul style="list-style-type: none"> • Το σπίτι μου βρίσκεται στην οδό Ελ. Βενιζέλου 68. • Η Γιάννα έκανε ματ στην παρτίδα σκακιού που έπαιζε με τον Κώστα, όταν μετακίνησε τον πύργο από το β2 στο β6. • Η Θεσσαλονίκη έχει βόρειο γεωγραφικό πλάτος 39 μοίρες και 24 πρώτα λεπτά και ανατολικό γεωγραφικό μήκος 22 μοίρες και 59 πρώτα λεπτά. • Οι γεωγραφικές συντεταγμένες της Ακρόπολης είναι $37^\circ 58' \text{B} - 23^\circ 46' \text{A}$. • Η Ελλάδα εκτείνεται από $34^\circ 48'$ έως $41^\circ 45'$ βόρειο γεωγραφικό πλάτος και από $19^\circ 23'$ έως $29^\circ 39'$ ανατολικό γεωγραφικό μήκος.

Συγκρίνω τους δύο τρόπους...

- Η γνώση της γεωγραφικής θέσης ενός τόπου μάς παρέχει σαφείς πληροφορίες για το πού ακριβώς βρίσκεται αυτός ο τόπος και πώς μπορεί να εντοπιστεί στον χάρτη, δε μας πληροφορεί όμως για τη σχέση του τόπου με τον χώρο γύρω από αυτόν.
- Από την άλλη πλευρά, η γνώση της σχετικής θέσης ενός τόπου δε μας βοηθά στο να προσδιορίσουμε πού ακριβώς βρίσκεται αυτός ο τόπος, αλλά μας παρέχει πολλές πληροφορίες για το πώς σχετίζεται με τον χώρο γύρω από αυτόν.